

Op tournee met Stikstoffuik-auteur Arnout Jaspers

Posted on 15 juli 2023 by Gastauteur

door *Eric Jan van Dorp

Volgens veel politici zou de natuur op omvallen staan. Om alle Natura2000-gebieden in Nederland te redden zouden er minstens 3000 boerenbedrijven in ons land moeten verdwijnen. Voor 2035, maar liefst nog vijf jaar eerder. Er was geen discussie of stikstof echt wel een acuut probleem is, de meeste media namen het frame van de meeste partijen en de kabinetten RutteDrie en RutteVier voor waar aan. Wie twijfelde werd direct weggezet als 'stikstofontkenner'.

En toen was daar plotsklaps het boek [De Stikstoffuik](#) van auteur en wetenschapsjournalist Arnout Jaspers die met een nuchtere blik de ontstane crisis analyseerde, beschreef en verklaarde. Zijn conclusie was glashelder: er is géén stikstofcrisis, hooguit zijn er lokaal wat stikstofproblemen. De natuur staat ook niet op omvallen en doet het bovendien elk jaar beter, ook in veel Nature2000-gebieden.

Het probleem stikstof hebben we zelf gecreëerd door extreem strenge doelen te

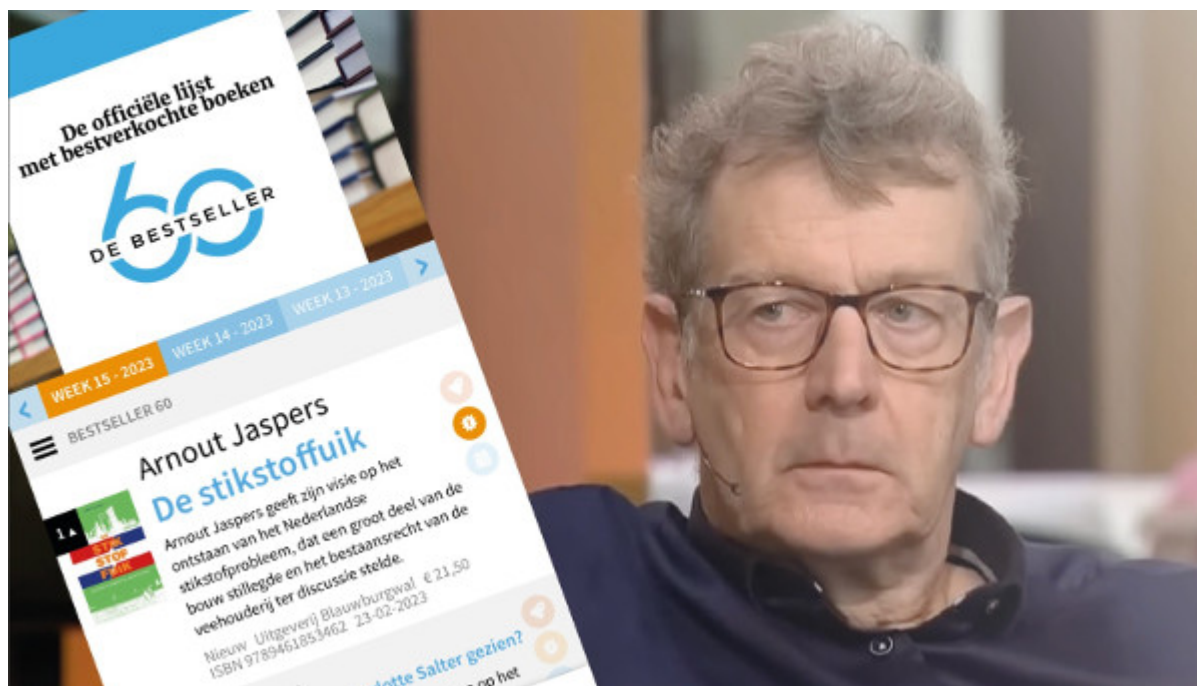
formuleren en deze ook nog eens in de wet vast te leggen. In alle omringende landen, met vaak dezelfde hoge stikstofdepositie, zijn die normen vele malen ruimer.

‘Vogelpoepje’

De Stikstoffuik werd in korte tijd een enorme bestseller en was wekenlang met afstand het bestverkochte boek in Nederland. Jaspers werd door duizenden lezers omarmd als degene die eindelijk eens het ware verhaal vertelt. Een optreden bij *WNL op Zondag* op 2 april was de definitieve doorbraak. Het door Jaspers aangehaalde voorbeeld van het ‘vogelpoepje’ dat al zou kunnen zorgen voor overschrijding van de kritische depositiewaarde (KDW), werd het gesprek van de dag, tot in de Tweede Kamer toe.

Al snel werd Jaspers her en der in het land gevraagd voor lezingen. Uitgeverij Blauwburgwal zette een landelijke tournee op gang die in alle uithoeken van het land voor enorme opkomst zorgde. Veertien lezingen werden er gehouden, waarbij alleen Flevoland niet werd aangedaan.

Als uitgever begeleidde ik de succesauteur op zijn veldtocht door de provincies. Hieronder een impressie.

Arnout Jaspers bij Rick Nieman in WNL op Zondag

Wanneer we Assen in noordelijke richting verlaten, rijden we al snel door een opmerkelijk verlaten ruraal gebied met pittoreske Drentse dorpjes. We zijn op weg naar de twaalfde lezing in de Stikstoffuiktournee, in het plaatsje Schipborg. Even later dirigeert Google Maps ons naar een zandweg waar geen eind aan lijkt te komen. Arnout kijkt me vanuit de rijdersstoel aan. 'Weet je zeker dat we goed gaan?' Heel even heb ik het gevoel alsof we in een spannende oorlogsroman figureren, op weg naar een geheime bijeenkomst van het verzet.

Deze gewaarwording kreeg ik ook tijdens de eerste lezing in het buurtschap Averlo, nabij Deventer. In een grote schuur zogen landbouwers uit de omgeving de lezing van Arnout op, instemmend knikken afwisselend met hoofdschudden om de onhaalbare doelstellingen vanuit de overheid. Na afloop stond het gezelschap met koud bier in de handen nog lang na te praten. Wanneer we afscheid nemen om de terugreis te aanvaarden, worden er een paar vuisten in de lucht gestoken en klinkt in lokaal accent strijdbaar 'Blijf doorvechten, hè?!'

Henri Prins toonde aan dat de natuur niet omviel

Na verloop van tijd doemt naast de zandweg restaurant De Drentsche Aa op. Gewapend met een banner en twee volle dozen met boeken lopen we het etablissement binnen. Het restaurant is leeg, maar in de naastgelegen zaal staan drie heren en een dame gebogen over wat papieren op een klein tafeltje. Ze kijken verschrikt op wanneer de twee vreemdelingen binnenkomen maar al snel volgt de herkenning. Arnout is sinds zijn twee optredens bij *WNL op zondag* voor velen geen onbekende meer.

Een van de heren is de gepensioneerde wetenschapper Henri Prins van de universiteit Wageningen. Net als Arnout had ook hij grote twijfels over het zogenaamde omvallen van de natuur en hij spendeerde vervolgens een jaar van zijn pensioen om van 521 indicatieve soorten flora en fauna de ontwikkeling sinds 2000 in kaart te brengen.

De conclusie was opzienbarend: slechts 14% van de soorten doet het minder goed de afgelopen 23 jaar. De overige soorten zijn stabiel gebleven, toegenomen of zelfs teruggekomen van weggeweest. Arnout haalt in zijn lezingen dit (heel recente) rapport graag aan, als het zoveelste bewijs dat er met regelmaat onzin wordt verkondigd door politici als bijvoorbeeld Tjeerd de Groot (D66).

Afkeer van sommige media

Al snel loopt de zaal vol en zijn alle beschikbare stoelen bezet. De avond wordt georganiseerd door de stichting Samenleving Landbouw & Natuur en de aanwezigen komen zowel uit Drenthe als uit Groningen, Friesland en zelfs Overijssel. Men heeft er een flink stuk rijden voor over om de lezing van Arnout te horen en na afloop met hem na te praten.

Arnout wordt beschouwd als een held die eindelijk landelijke discussie heeft weten los te maken. Sommigen hebben een al eerder aangeschaft exemplaar van *De Stikstoffuik* bij zich en laten dat graag signeren. Arnout schrijft daarin standaard de boodschap 'Crisis? Welke crisis?', met een knipoog naar het legendarische album van de band Supertramp.

Het begin van de lezing verhaalt over de afkeer die sommige media, met name de *Volkscrant* en *NRC*, tentoonspreidden met betrekking tot het boek. Nergens inhoudelijk, want zelfs VU-hoogleraar stikstofstudies Jan Willem Erisman gaf tijdens een tweegesprek met Arnout op Radio1 toe dat *De Stikstoffuik* inhoudelijk klopt.

Het is opmerkelijk dat veel critici zonder het boek ook maar gelezen te hebben het werk willen affakkelen. Tijdens een eerdere lezing voor De Groeikas in Elburg vertelde de lokale boekhandelaar ons dat een collega boekwinkel in een naburig dorp zelfs weigerde om *De Stikstoffuik* aan klanten te verkopen. Een open discussie over stikstof is blijkbaar niet gewenst. Ook bij veel politieke partijen trouwens niet, want slechts van BBB, JA21, BVNL en een lokale partij in Medemblik kregen wij aanvragen voor een lezing.

De zaal luistert aandachtig en zoals bij alle eerdere lezingen roert het zich pas wanneer een foto van Johan Vollenbroek op het projectiescherm verschijnt. De afkeurende blikken en cynische opmerkingen over het graatmagere witte gezicht van de serieprocedeerder zijn niet van de lucht. In zijn eigen nuchtere stijl loopt Arnout alle aspecten van de stikstofproblematiek langs. Ook vanavond weer een zaal die instemmend knikt dan wel moedeloos het hoofd schudt.

Waarom doet men dit in Den Haag?

Wanneer het verhaal van Arnout na drie kwartier is afgelopen met de slogan 'Laat je nooit door een politicus vertellen dat er geen keuze is', volgt een uitgebreide

vragenronde. En zoals bij alle voorgaande lezingen komt ook hier uit het publiek de prangende vraag 'Waarom doet men dit in Den Haag, als het zo klip en klaar is dat de natuur helemaal niet op omvallen staat? Wat is de achterliggende agenda?' Naar het echte antwoord hierop kan ook Arnout Jaspers slechts gissen.

In de schemer rijden we terug naar Assen, waar we in een hotel zullen overnachten. Morgen rijden we door naar Limburg waar het hippisch complex Peelbergen het decor van de volgende lezing is, gelegen op een steenworp afstand van een van de 162 Natura2000-gebieden in Nederland, De Peel.

De stikstoffuiktournee werd 6 juli afgesloten met een lezing in Medemblik.

****Eric Jan van Dorp** (1965) was jarenlang docent economie en geografie voordat hij in 1994 zelfstandig ondernemer werd. Hij is onder andere uitgever en mede-oprichter van Uitgeverij Blauwburgwal.*

Wynia's Week verschijnt 104 keer per jaar met even onafhankelijke als broodnodige berichtgeving. De donateurs maken dat mogelijk. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!